

Fafo

Mellom plikt og politikk

Vold mot eldre med innvandrerbakgrunn

Synnøve Jahnsen

Fafo: 29.05.2026

Det første systematiske bidraget – i norsk og nordisk kontekst

Litteraturgjennomgang

Systematisk gjennomgang av norsk og internasjonal forskning om vold mot eldre med innvandrerbakgrunn

Fokusgrupper

71 eldre kvinner med minoritetsbakgrunn i fokusgruppesamtaler

Individuelle intervjuer

6 dybdeintervjuer – herunder 2 voldsutsatte kvinner

Hjelpeapparatet

Intervjuer med fagpersoner, ansatte i krisesentre, TryggEst-team, politi og helse- og omsorgstjenester

Survey

Landsdekkende surveyundersøkelse til krisesentre i Norge

Usynlig betyr ikke fraværende

Fysisk vold

Omsorgssvikt

Psykologiske krenkelser

Økonomisk utnyttelse

Diskriminering og rasisme

Livsløpsperspektiv

«Vold som blir gammel» – partnervold som starter tidlig og endrer form over tid. Men også nye krenkelser som kommer i tillegg.

Reviktimisering

Opptil 8× høyere risiko for ny voldsutsatthet i alderdommen for dem med tidligere alvorlige voldserfaringer (Sandmoe et al., 2017).

Polyviktisering

Utsatt for flere former for vold samtidig: partnervold, omsorgssvikt fra familie, diskriminering og uteblitt helsehjelp.

*Kumulative sårbarheter: alder · kjønn · helse · migrasjonserfaringer · økonomi · sosial isolasjon · manglende tillit
Ikke risikofaktorer ved individer – men egenskaper ved strukturelle og relasjonelle situasjoner.
Risikofaktorene er knyttet til begreper som alderisme, sexisme og rasisme*

**«De kommer ikke gjennom hjelpeapparatet –
bare gjennom de akutte tiltakene.»**

1. Diagnostisk overskygging

- › Blåmerker → skjør hud
- › Nedstemthet → ensomhet
- › Endret atferd → demens
- › Vold smelter inn i alderdommens «naturlige» forfall

2. Kulturoverskygging

- › Vold tolkes som kulturell annerledeshet – ikke rettighetsbrudd
- › Fagpersoner tilbakeholdne for ikke å virke ufølsomme
- › Beskyttelsesplikten underprioriteres
- › «De er jo så flinke til å ta vare på sine egne»

TryggEst – riktig retning

Modellen kan fungere som lavterskel drøftingsarena og bro mellom tjenester. Men: ujevn implementering, knappe ressurser, ansvar lagt til ansatte uten ekstra kapasitet. Informasjonsmateriell og tolk ikke alltid tilgjengelig på relevante språk.

Tre anbefalinger

01

Bygg robuste fagmiljøer

Myndighetene må bidra til tverrfaglige forsknings- og fagmiljøer med kompetanse på feltet. Vold mot eldre med innvandrerbakgrunn har vært fraværende i forskning og tjenesteutvikling.

02

Interseksjonelt livsløpsperspektiv

Forebyggende arbeid mot vold og negativ sosial kontroll trenger et perspektiv som fanger opp aldring og funksjonstap, kulturelt og språklig mangfold.

03

Kultursensitivitet ≠ ikke-inngrep

Fagpersoner trenger strukturell kompetanse – evnen til å se hvordan botid, migrasjonsstatus, språk og levekår påvirker risiko, hjelpesøking og profesjonelle vurderinger.

